

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/1918-1
Saksbehandler Bjarne Thorsen

Utvalg	Møtedato
Livsløpsutvalget 2023-2027	09.06.2026
Kommunestyret 2023-2027	17.06.2026

Tvedestrand kommune - hørings svar - nærskolematrisen til videregående skole i Agder

Kommunedirektørens forslag til vedtak

< Kommunestyret vedtar kommunedirektørens innstilling til hørings svar.

>

Vedlegg

Høringsbrev - nærskolematrisen til videregående skole i Agder

Høringsnotat - nærskolematrisen til videregående skole i Agder

Hørings svar - nærskolematrisen til videregående skole i Agder 2026

Bakgrunn for saken (fakta)

I etterkant av fylkesdirektørens fremleggelse av budsjett og klimabudsjett for 2025 og handlings- og økonomiplan for 2025–2028 oppstod det en skoledebatt knyttet til Risør vgs og Tvedestrand vgs. Hovedutfordringen er knyttet til synkende elevtall på Risør vgs og mulige løsninger på dette. Temaet var relokalisering av elever mellom de to skolene, og hvilke konsekvenser dette ville føre til. Det ble gjennomført folkemøte både i Risør og Tvedestrand.

10. desember vedtok Agder fylkesting at Risør videregående skole og Tvedestrand videregående skole slås sammen til Østre Agder videregående skole. Det skal være 3 undervisningssteder (Risør, Holt og Tvedestrand).

Kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør slås sammen til en inntaksregion når Østre-Agder Videregående skole er etablert. Ny inntaksforskrift sendes på høring og vedtas i forbindelse med etablering av Østre Agder vgs og vil gjelde for opptaket til skoleåret 25/26. Det innføres også en ordning med en maksimal reisevei på 60 min internt i inntaksregionen.

Fylkeskommunedirektøren sendte det justerte forslaget for studiespesialisering på en begrenset høring 19. desember, med frist 19. januar. Høringen ble behandlet i hovedutvalg for utdanning og folkehelse i januar 2026. I denne høringen ble det blant annet fremmet forslag om at det

- Det etableres en felles inntakssone for kommunene, Arendal, Tvedestrand, Vegårshei, Froland, Åmli, Gjerstad og Risør med en ordning med en maksimal reisevei på 60 min internt i inntaksregionen.

I sine hørings svar datert 16. januar 2026 til Agder fylkeskommune advarte Tvedestrand kommune mot hva kommunen forutså ville bli konsekvensene av gjennomføringen av de foreslåtte endringene.

Når det nå innføres fritt skolevalg i inntakssonen så vil dette medføre dyptgripende endringer i søknadsmønsteret. Det vil blant annet innebære at trykket på Arendalskolene vil øke

...

Dette vil legge til rette for etablering av A og B skoler i østregionen. A skolene vil bli sentrumsskolene i Arendal mens skolene i Tvedestrand og Risør fort vil bli B skoler. Arendalsskolene vil bli skoler forbeholdt elever med karakterer, kapasitet og midler til å komme seg til dem, mens skolene i Tvedestrand og Risør vil bli skoler forbeholdt elever som ikke kommer inn i Arendal eller som ikke har kapasitet eller midler til å komme seg til Arendal.

Agder fylkeskommunes begrunnelse for foreslåtte endringer i inntaksmatrisen til Kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør begrunnes med

Søkertall 2026/2027: Det er 12 elever som søker seg fra Arendal og Froland kommuner til Østre Agder videregående skole, det tilsvarer ca. 2% av årskullet i de to kommunene. Det er 46 elever som søker seg fra Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Risør og Tvedestrand kommuner til Arendal eller Sam Eyde videregående skole, hvilket utgjør 19% av årskullet i disse kommunene. Over halvparten av disse elevene søker seg til utdanningsprogram som finnes på Østre Agder videregående skole, en del av disse kunne ha gått på Østre Agder videregående skole dersom nærskolematrisen hadde vært som tidligere.

Erfaringer med inntaksregion Østre Agder og 50-minutts regel

- Flere elever i regionen søker seg vestover mot Arendal enn motsatt. Der har ikke alle utdanningsprogram plass til alle som søker. Søkerne på oversøkte tilbud med lavest poeng, får da tilbud på Østre Agder videregående skole (Risør og Tvedestrand).
- Punktet over gjør det vanskeligere å utnytte kapasiteten ved Østre Agder videregående skole.
- Formålet med nærskolematrisen blir ikke oppfylt.
- 50-minuttsregelen for reisevei i øst gir ulik praksis i fylket.
- 50-minuttsregelen lar seg ikke administrere i fylkets systemer på en god måte, og administrasjonen fanger ikke automatisk opp hvis den ikke ivaretas. Dette kan medføre at enkeltelever rammes og får en uavklart situasjon lengre enn nødvendig.

Problemstilling

Fylkeskommunen ber kommunen ta stilling til følgende:

1. Tilbakeføre 2 inntaksregioner øst i Agder
 - a. Østre Agder (Risør, Gjerstad, Åmli, Tvedestrand og Vegårshei kommune samt postnumre 4810 Eydehavn og 4920 Staubø i Arendal kommune). Nærskolen blir Østre Agder videregående skole
 - b. Arendal – Froland (Arendal og Froland kommune). Nærskoler blir Arendal og Sam Eyde videregående skoler
 - c. Elever fra Åmli, Vegårshei, Eydehavn og Staubø får i tillegg nærskolepoeng til Sam Eyde og Arendal videregående skoler for de utdanningsprogrammene som er på studiested Risør.

50-minuttsregelen for reisevei vil utgå ved en eventuell gjeninnføring av 2 inntaksregioner.

Fylkeskommunens vedtak har stor innvirkninger på barn og unge bosatt i Tvedestrand kommune. Vedtaket har stor påvirkning på attraktiviteten til Tvedestrand kommunen og den har stor påvirkning på kommunens økonomi da vedtaket endrer forutsetningene for grunnlaget for kommunens investeringer på Mjåvann.

Tvedestrand kommune svarer følgende på fylkeskommunen høring om Endringer i nærskolematrisen for innsøking til Vg1 i Agder

Østre Agder

Kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør har i to år vært en felles inntaksregion.

For elever i denne inntaksregionen ble det innført en maksimal reisevei på 50 minutter internt i inntaksregionen. Det betyr at hvis søker ikke konkurrerer seg inn på en av sine 3 ønskede utdanningsprogram, så kan søker ikke plasseres på en skole som gir mer enn 50 minutter reisevei.

Ønsker du at inntaksregionen deles så kommunene Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør får nærskolepoeng til Østre Agder videregående skole og Arendal og Froland kommune får nærskolepoeng til Arendal og Sam Eyde videregående skoler. Denne tilbakeføringen betyr også at 50-minuttsregelen forsvinner. *

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Spørsmål: Har du noen innspill til fordeler og ulemper med dette forslaget?

Kommunens svar: Viser til kommunens svar under spørsmål «Har du andre innspill til nærskolematrisen?»

Spørsmål: Har du andre innspill til nærskolematrisen? *

Tvedestrand kommune viser til sitt hørings svar datert 16.01.2025 med referanse AGD0301-2153186 knyttet til «Endring i skolestruktur og inntaksordning – Østre Agder vgs» januar 2025.

Tvedestrand kommune problematiserte i her at

Agder fylkeskommunens utforming av inntakssone og inntaksregel er en omgåelse av fylkestingets vedtak om at nærskoleprinsippet skal ligge til grunn for vgs-inntak i Agder. Agder fylkeskommunen har ved et ad hoc-vedtak, uten utredning av konsekvenser for eller involvering av berørte parter, innført en testregion for fritt skolevalg i Agder.

...

Når det nå innføres fritt skolevalg i inntakssonen så vil dette medføre dyptgripende endringer i søknadsmønsteret. Det vil blant annet innebære at trykket på Arendalskolene vil øke

...

Dette vil legge til rette for etablering av A og B skoler i østregionen. A skolene vil bli sentrumsskolene i Arendal mens skolene i Tvedestrand og Risør fort vil

bli B skoler. Arendalsskolene vil bli skoler forbeholdt elever med karakterer, kapasitet og midler til å komme seg til dem, mens skolene i Tvedestrand og Risør vil bli skoler forbeholdt elever som ikke kommer inn i Arendal eller som ikke har kapasitet eller midler til å komme seg til Arendal.

Agder fylkeskommune begrunner foreslåtte endringer knyttet til Østre Agder med at

- Flere elever i regionen søker seg vestover mot Arendal enn motsatt. Der har ikke alle utdanningsprogram plass til alle som søker. Søkerne på oversøkte tilbud med lavest poeng, får da tilbud på Østre Agder videregående skole (Risør og Tvedestrand).
- Punktet over gjør det vanskeligere å utnytte kapasiteten ved Østre Agder videregående skole.
- Formålet med nærskolematrisen blir ikke oppfylt.
- 50-minuttsregelen for reisevei i øst gir ulik praksis i fylket.
- 50-minuttsregelen lar seg ikke administrere i fylkets systemer på en god måte, og administrasjonen fanger ikke automatisk opp hvis den ikke ivaretas. Dette kan medføre at enkeltelever rammes og får en uavklart situasjon lengre enn nødvendig.

Tvedestrand kommune ser Agder fylkeskommunens begrunnelse for forskriftsendring som en bekreftelse på at kommunens innsigelser til endring i skolestruktur og inntaksordning – Østre Agder vgs som ble vedtatt i 2025 var treffende, og at de fikk de uønskede konsekvensene som kommunen advarte mot.

Agder fylkeskommune gjennomførte sammenslåingen av Tvedestrand- og Risør videregående skole til Østre Agder videregående skole, og innførte den foreslåtte inntakssonen uten å involvere kommunen og mot kommunens innvendinger.

Frem til skoleåret 2024/25 tilbød Tvedestrand vgs helse og oppvekst fag. I perioden 20/21 til 24/25 fordelte antallet førstegangssøkere fra Tvedestrand med helse og oppvekstfag som 1. ønske slik: 8 elever i 21/22, 11 elever i 22/23, 6 elever i 23/24 og 13 elever i 24/25.

Konsekvensene av fylkeskommunens flytting av linjen til Risør har vært at ingen førstegangssøkere fra Tvedestrand har hatt helse og oppvekstfag på Risør som sitt førsteønske i skoleåret 2025/26 og 2026/27.

Helse og oppvekstdag ved Sam Eyde har henholdsvis i 2024/25 2025/26 kun hatt tre og fem førstegangssøkere med faget som 1.ønske.

Fylkeskommunens forslag om nye inntakssoner vil kvele den allerede svekkede rekrutteringen av elever fra Tvedestrand kommune til helse og oppvekstfag.

Tvedestrand kommune viser til sitt hørings svar fra datert 16.01.2025 for kommunens syn på den nå innførte inntakssonen sett opp mot andre alternativer for inntakssone.

I Agder fylkeskommune mulighetsstudie for Risør vgs luftes ideen om at om at man må skrive en inntaksforskrift som vil hindre at elever (som ville ha søkt Tvedestrand vgs) søker i retning Arendal (framfor Risør vgs). Tvedestrand kommune ser den beskrevne inntaksregionen som dekker **Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør** inkludert fritt skolevalg fordelaktig framfor en inntaksforskrift som er designet for å tvinge elever fra Tvedestrand til Risør og aktivt hindre dem i å søke seg mot Arendal.

Tvedestrand kommune leser Agder fylkeskommunens forslag om tilbakeføring forskriftsfesting av to inntaksregioner øst i Agder som et aktivt forsøk på hindre at elever (fra Tvedestrand) søker i retning Arendal (framfor Risør).

Tvedestrand kommune ønsker ikke at inntaksregionen øst i Agder deles i to som tidligere. Kommunen opprettholder at vi ut fra dagens situasjon ser dagens forskrift om «inntaksregionen som dekker **Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør** inkludert fritt skolevalg som fordelaktig framfor inntaksforskrift som er designet for å tvinge elever fra Tvedestrand til Risør og aktivt hindre dem i å søke seg mot Arendal».

Økonomi

Tvedestrand kommune har investert 230 millioner kroner i bygging av idrettshall på 5800m² BTA samt tilhørende utendørs idrettsanlegg i tilknytning til ny videregående skole. En slik investering fra kommunen var en forutsetning for (Aust) Agder investering og etablering av ny videregående skole med mellom 600-1100 elevplasser på Mjåvann til 600 millioner kroner. Dette utgjør 28,7% av Tvedestrand kommunes investeringsgjeld pr 31/12/24.

Konklusjon

Kommunestyret vedtar kommunedirektørens innstilling til hørings svar.

Tvedestrand, 01.06.2026

Kommunedirektøren